

Egészséges és beteg lelkiiség

Egy keresztény gyülekezet életében sokféleképpen megjelenhet az egészséges és a beteg (vagy akár szektás) lelkiiség. Az alábbi lista ilyen jeleket sorol fel, és hasonlít össze. A lista egyes pontjai csupán irányadó jellegűek, elsősorban gondolkodásra, bibliatanulmányozásra és imádságra kívánnak indítani.

	Egészséges	Beteg
Az üdvösség	Isten ajándéka, kegyelemből adatik, hit által elfogadható, hatása tettekben is megnyilvánul.	Odaszánás és szolgálat által kiérdemelhető vagy ezek nélkül elveszthető.
	Kizárólag Isten megtartó szeretete és hatalma a garanciája.	Gyakorlatilag a hívó vallásos teljesítményétől függ. / A vezetők közbenjárásától és a nekik való engedelmességtől függ.
Az igazság	Jézus Krisztus személye.	A közösség sajátos tanainak összessége.
A vallás célja	Istent megismerni, tisztelni és szeretni, illetve szolgálni. Jézushoz hasonlónak válni.	Isten tetszését elnyerni és megtartani a szolgálat révén. Isten nagy embereihez hasonlónak válni.
A gyülekezet	Lelki közösségben van minden más keresztény felekezettel is. Aki oda születik, vagy ott jut hitre, máshol is megtalálhatja a szolgálatát és a baráti körét. Az ott tartó erő: a Jézus és az övéi iránti szeretet.	Egyedül üdvözülő / elit közösség, amelynél nincs jobb. Mindenkinek ott kell maradni, ahol megtért / ahova született. A közös félelmek / közös felsőbbrendűségi tudat tartott.
A pásztor / vezetőség	A szolgálatra Isten tette alkalmassá. Teológiailag képzett, de nem hiszi, hogy mindent tud, és folyamatosan képzi magát.	A szolgálatra emberileg is alkalmatlan. Teológiailag képzetlen, de azt hiszi, hogy mindent tud.
	Éli is mindazt, amit másoknak tanít.	Amit másoknak tanít, azt ő maga nem éli.
	Az egész Bibliát végigtanítja.	Elsősorban a kedvenc témáiról tanít.
	Tekintélye a Biblia hűséges tanításán és krisztusi jellemén alapul.	Tekintélye állítólagos nagyobb kenetén, szellemi élményein, illetve csak emberi képességein vagy szervezeti pozícióján alapul.
	Isten kegyelmének felszabadító örömhírét hangsúlyozza.	Az Isten elvárásait / az ember kötelességeit hangsúlyozza.
	Az örömhír és a Lélek átforgató hatásában bízunk.	A tagok megfélemlítésben / szabályok betartásában bízunk.
	A bibliai parancsokat és alapelveket egyértelműen és korunkra alkalmazva tanítja.	A bibliai parancsok és alapelvek emberi elvárásokkal, kulturális hagyományokkal keverednek / a korszellem hatására relatívvá válnak.
	A hívőket a Biblia tanulmányozására és felelős alkalmazására bátorítja.	Átveszi a tagoktól a bibliaértelmezés feladatát és erkölcsi döntésük felelősségét.
	Példát ad.	Uralkodik.
	Minden tagot bátorít, hogy találja meg, és kövesse a saját elhívását.	Mindenkinek ő mondja meg, hogy mi a dolga.
	Szolgálatát és tekintélyét arra használja, hogy az embereket építse.	Arra használja az embereket, hogy az ő szolgálatát építsék.
	Istennek és a gyülekezetnek is felelősséggel tartozik.	Azt hiszi, csak Istennek tartozik felelősséggel, embernek nem.
	Bátorítja a kritikus gondolkodást.	A kritikát lázadásnak tekinti.
	Egyet nem értés esetén is hajlandó másokkal együttgondolkodni.	Aki nem ért vele egyet, annak megkérdőjelezi a hitét vagy a jellemét.
A tagok	Keresztények és tanítványok is.	Csak keresztények, de nem tanítványok. / Azt hiszik, hogy csak ők igazi tanítványok és keresztények.
	Lelkileg folyamatosan növekednek, érnek.	Lelkileg kiskorúak maradnak.
	Sokfélék maradhatnak, személyiségük érték.	Egyformává válnak, könnyen felismerhető, hogy hova tartoznak.
	Ők maguk is kereshetik és megtalálhatják Isten akaratát.	A vezetők mondják meg nekik Isten akaratát.

	Isten előtt felelősek önmagukért.	A vezető(ik) előtt felelősek önmagukért.
	Egyszisztenciálisan a saját lábukon állnak.	Szinte mindenben a közösségtől függenek.
	Nem evilág szerint élnek, de a világban.	A világban a világ szerint élnek. / Nem evilág szerint élnek, és kivonulnak a világból.
	Minden talentumukkal sáfárkodhatnak a gyülekezeti és a polgári életben.	Csak a gyülekezetet szolgáló talentumukat tekintik értékesnek.
A szolgálat	A család, az iskola és a munkahely is Isten szolgálatának a helye.	Csak a gyülekezetben végzett szolgálat számít Isten szolgálatának.
	Indítéka az Isten és minden ember iránti szeretet, ami a megtérők számától függetlenül is megmarad.	A gyakorlatban csak a megtérők száma számít, mert ez a szolgálat fő értékmérője.
	A szükséges szervezést nem hanyagolják el, és ugyanakkor nyitottak a Szentlélek akaratának követésére.	Az emberi szervezetségen van a hangsúly. / Elvből nem szerveznek semmit, mindent a Szentlélektől várnak el.
	A hívők egymást építve növekednek.	A vezetők akarnak mindent csinálni. / Muszáj mindent nekik csinálni.
	Minden eredményért Istennek adnak hálát.	Siker esetén "Isten emberei" kerülnek a figyelem középpontjába.
	A szolgálatok ismertek, támogatásuk önkéntes és elegendő.	A szolgálatok nem ismertek, a hívők nem is adakoznak. / A vezetők nyomást gyakorolnak rájuk, hogy adakozzanak.
	Az adományokat egyszerre több megbízott felelős kezeli, akiknek el kell számolniuk a vezetőségnek és a gyülekezetnek.	Az adományokat a vezető kezeli, és senkinek sem kell róluk elszámolnia. / Senki sem tudja, mi történik az adományokkal.
A közösség	Az embereknek alkalmuk van megismerni egymást (házicsoportok, ifi, házaskör).	Senki se ismer senkit, nincs emberi közösség. / A sok program vagy állandó missziózás miatt nincs is magánélet.
	A tagok szervezeten és spontán is összejöhetnek.	Csak a vezetőség által kiadott programoknak van helyük.
Az istentisztelet	A bibliai rend fegyelme alatt áll.	Fegyelmezetlenség és zűrzavar uralja. / Szép, rendes, de élettelen vallásos program.
	A hagyományos formák értelmét mindenki ismeri. Szükség esetén lehetőség van a változtatásra.	A hagyományos formák eredeti céljukat elvesztették. Szükség esetén sincs lehetőség a változtatásra.
	A Szentlélek szabadon munkálkodhat, és rendet is tarthat.	Minden szigorúan a vezetők által meghatározott programot követi. / A Szentlélekre hivatkozva teljes a káosz.
	A tagok igyekeznek tekintettel lenni egymásra.	Mindenki csak a saját élményeivel törődik.
	A középpontban Jézus áll, minden róla szól.	A középpontban emberek állnak (a prédikátor, a zenészek stb.).
Az evangelizáció	Jézushoz akar vezetni. A program nyitott és egyértelmű.	Kizárólag az adott felekezetbe / gyülekezetbe akar vezetni. A program megtevésétől eltér a meghirdetettől.
A keresők	Mindenre rákérdezhetnek, és mindent végiggondolhatnak, mielőtt döntenek.	A kérdésekre kitérő válaszokat kapnak. / Bizonyos dolgokat elhallgatnak előlük. / Mindent egyszerűen el kell fogadniuk.
	Szabadon jöhetnek, maradhatnak vagy mehetnek. Van, aki személyesen törődik velük, és bátorítja őket Isten keresésében.	Nyomást gyakorolnak rájuk, hogy azonnal vagy mielőbb döntsenek a csatlakozás mellett. / Egyáltalán nem törődnek velük.
Más keresztény felekezetekhez való viszony	A vezetők bátorítják más keresztény felekezetek megismerését, a közös missziót és karitatív munkát. A tagok mindeközben nem adják fel sajátosságaikat és hűek közösségükhöz. Más gyülekezetek sikerében és kudarcaiban egyaránt osztozni tudnak.	A vezetők tiltják vagy nehezményezik a más gyülekezetekbe való látogatást, más felekezetek kiadványainak olvasását, illetve minden másokkal közös tevékenységet. Más gyülekezetek gondjai csak a közösség önigazságát növelik.